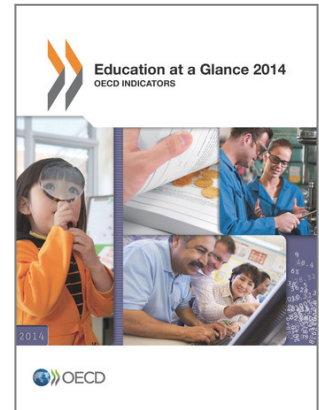

OECD *Multilingual Summaries*

Education at a Glance 2014

OECD Indicators

Summary in Estonian

Lugege tervet raamatut: 10.1787/eag-2014-en

Haridus lähivaates 2014

OECD näitajad

Eestikeelne kokkuvõte

Hariduse laialdasema kättesaadavuse eeliseid ei jagata õiglaselt

Juurdepääs haridusele jätkab laienemist ning kõrge kirjaoskusega täiskasvanute osakaal kasvab, ent sotsiaalmajanduslikud lõhed süvenevad, kuna hariduse ja oskuste mõju inimese eluvõimalustele on märkimisväärselt suurenenud.

Tööturul tasustatakse kõrget haridustaset ja oskusi vääriliselt

Võtame näiteks olukorra tööhõives. Kolmanda taseme haridusega täiskasvanute hulgas on tööhõive keskmiselt üle 80%, võrreldes teise taseme ülemise astme haridusega inimeste tööhõive tasemega, mis on alla 60%. Samas pole ka kolmanda taseme haridusega inimesed, eriti just noored, tööpuuduse suhtes immuunsed. OECD riikides oli 2012. aastal töötada keskmiselt 5,0% kolmanda taseme haridusega täiskasvanutest (2008. aastal 3,3%), ent 25–34-aastaste hulgas oli see protsent 7,4 (2008. aastal 4,6%). Teise taseme ülemise astme hariduseta 25–34-aastaste tööpuuduse määr ulatus 2012. aastal 19,8 protsendini (ja paljudes riikides veelgi kõrgemale) võrreldes 2008. aasta 13,6 protsendiga. Need andmed kinnitavad, et hiljutine majanduskriis tabas kõige valusamalt noori madala haridustasemega täiskasvanuid (näitaja A5).

Oskuste puudumine ainult suurendab tööpuuduse ohtu – isegi sarnase haridustasemega inimeste puhul. Näiteks täiskasvanute oskuste uuringus osalenud 24 riigis ja riigi piirkonnas olid 2012. aastal töötud 5,8% teise taseme ülemise astme hariduseta, ent keskmise kirjaoskuse tasemega täiskasvanutest, võrreldes 8 protsendiga sarnase hariduse omandanud täiskasvanutest, kelle pädevus kirjaoskuse alal jäi madalale tasemele. Sarnaselt olid kolmanda taseme hariduse ja kirjaoskuse alal madalama tasemega pädevusega täiskasvanutest töötud 3,9%, samas kui kõrgeima pädevusega täiskasvanute hulgas oli töötuid 2,5% (näitaja A5).

Andmed sissetulekute kohta osutavad ka järjest suurenevale lõhele haridusega seotud „olemistele” ja „mitteolemistele” vahel. OECD riikides teenivad kolmanda taseme haridusega täiskasvanud keskmiselt umbes 70% võrra rohkem kui need, kellel on teise taseme ülemise astme haridus. Erinevused oskustes mõjutavad samuti sissetulekut, isegi sama haridustasemega inimeste puhul: täiskasvanute oskuste uuring näitas, et kirjaoskuse alal kõrgeima pädevusega kolmanda taseme haridusega täiskasvanu teenib keskmiselt umbes 45% rohkem kui sarnase haridustasemega täiskasvanu, kelle pädevus kirjaoskuse alal jääb kõige madalamale tasemele (näitaja A6).

Enamikus riikides on hariduses absoluutne ülespoole liikumine levinum kui allapoole liikumine

Paljudes OECD riikides on haridussüsteemide laienemine, nii teise taseme ülemise astme või teise taseme järgse, kolmanda astme eelse kui ka kolmanda taseme hariduse puhul, andnud 25–34-aastastele võimaluse omandada kõrgem haridus, kui on nende vanematel. 2012. aastal täiskasvanute oskuste

uuringus (OECD rahvusvahelise täiskasvanute pädevuse hindamise programmi ehk PIAACi tulemus) osalenud OECD riikides olid keskmiselt 32% noortest inimestest omandanud kõrgema haridustaseme kui nende vanemad ning ainult 16% ei ole omandanud oma vanematega võrdset haridustaset. Kõigis riikides peale Eesti, Saksamaa, Norra ja Rootsi on haridusalane absoluutne ülespoole liikumine levinum kui absoluutne allapoole liikumine. Hariduse laienemine on eriti ilmekas Prantsusmaal, Iirimaa, Itaalias, Koreas, Hispaanias ja Vene Föderatsioonis, kus erinevus haridusalase ülespoole ja allapoole liikumise vahel on 30 protsendipunkti või rohkem (näitaja A4).

Muud järeldused

- Ligi 40% 25–34-aastastest on praegu kolmanda taseme haridusega, mis on proportsionaalselt 15 protsendipunkti rohkem kui 55–64-aastaste hulgas (näitaja A1).
- Kirjaoskuse alal kõrgeima pädevusega vanemate ja nooremate täiskasvanute osakaal on keskmiselt 10 protsendipunkti võrra suurenenud (näitaja A1).
- Suuremas osas OECD riikides alustab enamik lapsi ametlikku haridusteed juba enne 5. eluaastat. OECD riikides õpib rohkem kui kolm neljandikku 4-aastastest (84%) väikelaste haridus- ja algharidusprogrammides; Euroopa Liitu kuuluvates OECD riikides on see protsent 89 (näitaja C2).
- Umbes 72% üliõpilastest, kes alustavad teise taseme ülemise astme haridusprogrammiga, lõpetavad vastava programmi selle teoreetilise kestuse jooksul. Kui OECD riikides anda üliõpilastele teise taseme ülemise astme haridusprogrammi lõpetamiseks kaks lisa-aastat, siis keskmiselt 87% neist lõpetavad haridusprogrammi edukalt kaks aastat pärast ettenähtud lõpetamisaega (näitaja A2).
- OECD riikides õppis 2012. aastal keskmiselt 49% 15–29-aastastest. Ülejäänud 51 protsendist 36% töötasid, 7% olid töötud ning 8% ei osalenud töötajaks (näitaja C5).
- Enamik kolmanda taseme haridusasutuste ning vähemal määral ka esimese taseme hariduse eelsete haridusasutuste rahastusest saadakse eraallikatest: vastavalt 31% ja 19%. Haridusasutuste avalik rahastamine kõigil tasemetel kokku suurenes aastatel 2000–2011 kõigis riikides (välja arvatud Itaalias), mille kohta andmed on kättesaadavad. Kuna aga hariduskulusid kantakse järjest enam mitme leibkonna peale, siis rohkem kui kolmes neljandikus riikidest kasvas erasektori toetus veelgi kiiremini (näitaja B3).
- Kui haridusele tehtud avaliku sektori kulutused vähenesid aastatel 2005–2011 kahes kolmandikus riikidest, siis lühemal perioodil, 2008–2011 – majanduskriisi tippajal – kasvasid saadavalolevate andmetega 31 riigist 16 riigis avaliku sektori kulutused haridusele kiiremini (või vähenesid aeglasemalt) kui kulutused kõigile teistele teenustele (näitaja B4).
- Esimese taseme hariduse eelse haridusasutuse õpetajatelt nõutakse magistrikraadi ainult neljas saadavalolevate andmetega riigis 35st, samas kui teise taseme ülemise astme üldaineid õpetavatelt õpetajatelt nõutakse seda 22 saadavalolevate andmetega riigis 36st (näitaja D6).
- Õpetajate professionaalne areng on kohustuslik igal haridustasemel umbes kolmes neljandikus OECD riikidest ja partnerriikidest, mille kohta andmed on kättesaadavad. Seda nõutakse kõigilt teise taseme alumise astme õpetajatelt 17 riigis, edutamiseks või palgakõrgenduseks 8 riigis ning 6 riigis ei nõuta üldse (näitaja D7).
- 2012. aastal osales rohkem kui 4,5 miljonit üliõpilast kolmanda taseme haridusprogrammides väljaspool oma koduriiki. Austraalia, Austria, Luksemburgi, Šveitsi, Uus-Meremaa ja Ühendkuningriigi kolmanda taseme haridust pakkuvates institutsioonides käib kõige suurem osakaal rahvusvahelistest üliõpilastest (näitaja C4).

© OECD

Käesolev kokkuvõte ei ole OECD ametlik tõlge.

Käesoleva kokkuvõtte kasutamine on lubatud OECD autoriõiguse ja originaalse väljaande pealkirja mainimisel.

Erinevates keeltes kokkuvõtted on väljavõtted OECD esialgselt inglise- ja prantsuskeelsest väljaandest.

Need väljaanded on saadaval OECD internetipoest aadressil www.oecd.org/bookshop

Täiendavate andmete saamiseks pöörduge OECD Õiguste ja tõlgete üksuse poole avalike suhete direktoraadis aadressil

rights@oecd.org või faksinumbril: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

õiguste ja tõlgete üksus: www.oecd.org/rights

Lugege inglisekeelset täisversiooni OECD iLibrary's!!

© OECD (2014), *Education at a Glance 2014: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2014-en